

40. Sicut ergo colliguntur zizania, et igni comburentur: sic erit in consummatione seculi.
41. Mittet Filius hominis angelos suos, et colligent de regno ejus omnia scandala, et eos qui faciunt iniquitatem:
42. Et mittent eos in caminum ignis: ibi erit fetus et stridor dentium.
43. Tunc justi fugebunt sicut sol in regno Patris eorum. Qui habet aures audiendi, audiat.
44. Simile est regnum caelorum thesauro abscondito in agro: quem qui invenit homo, abscondit, et prae gaudio illius vadit, et vendit universa quae habet, et emit agrum illum.
45. Iterum simile est regnum caelorum homini negotiatori, quaerenti bonas margaritas:
46. Inventa autem una pretiosa margarita, abiit, et vendidit omnia quae habuit, et emit eam.
47. Iterum simile est regnum caelorum sagenae missae in mare, et ex omni genere piscium congreganti:
48. Quam, cum impleta esset, educentes, et secus litus sedentes, elegerunt bonos in vasa, malos autem foras miserunt.
49. Sic erit in consummatione seculi: exibunt angeli, et separabunt malos de medio justorum,
50. Et mittent eos in caminum ignis: ibi erit fletus et stridor dentium.
51. Intellexistis haec omnia? Dicunt ei: Etiam.
52. Ait illis: Ideo omnis scriba doctus in regno caelorum, similis est homini patrifamilias, qui profert de thesauro suo nova et vetera.
53. Et factum est, cum consummasset Jesus parabolas istas, transiit inde.

Continúa en el capítulo XXIII.

CAPITULO XIX.

Escriba que quiero seguir á Jesus, y tempestad calmada.

LIV. et LV. Scriba vult sequi Christum. Tempestas a Christo sedatur.

- S. Mateo, VIII. 18.-27. / S. Marcos IV. 35 y siguientes. / Lucas VIII. 22.-25.
18. VIDENS autem Jesus turbas multas circum se, jussit ire trans fretum.
19. Et accedens unus scriba, ait illi: Magister, sequar te quoecumque ieris.
20. Et dicit ei Jesus: Vulpes foveas habent, et volucres caeli nidosa: Filius autem hominis non habet ubi caput reclinat.
21. Alius autem de puppi super cervicalibus ejus ait illi dormiens: et excitatus, Domine, permittit mecum, et dicunt illi: Ma-
35. Et ait illis in illa die, cum sero esset factum: Transeamus contra fretum.
36. Et dimittentes turbas, assumunt eum ut erat in navi: et alise derunt.
37. Et facta est procella magna venti, et descendit mare super navem, ita ut impleteretur.
38. Et erat ipse in somno: et excitatus, ait illi: Domine, increpa ventum, et
22. FACTUM est autem in una die, et ipse ascendit in naviculam, et discipuli ejus, et ait ad illos: Transfretum ad stagnum. Et ascendit.
23. Et navigantibus illis, dormivit, et descendit procella venti in stagnum, et periclitabatur.
24. Accedentes autem, suscitaverunt eum dicentes: Praceptor, et dormiens: et excitatus, ait illi: Magister, increpa ventum, et

- S. Mateo, VIII. primum ire, et sepellire patrem meum.
22. Jesus autem ait illi: Sequere me, et dimitte mortuos sepellire mortuos suos.
23. Et ascendente eum in naviculam, secuti sunt eum discipuli ejus.
24. Et ecce motus maris factus est in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus, ipse vero dormiebat.
25. Et accesserunt ad eum discipuli ejus, et suscitaverunt eum, dicentes: Domine, salva nos, perimus.
26. Et dixit eis Jesus: Quid timidi estis, modicae fidei? Tunc surgens, imperavit ventis et mari, et facta est tranquillitas magna.
27. Porro homines mirati sunt, dicentes: Quae est hic, quia venti et mare obediunt ei (1)!
- S. Marcos, IV. gister, non ad te perlinet, quia perimus?
39. Et exurgens comminatus est vento, et dixit mari: Tace, obmutescere. Et cessavit ventus, et facta est tranquillitas magna.
40. Et ait illis: Quid timidi estis! necdum habetis fidem? Et timuerunt timore magno, et dicebant alteruterum: Quis putas, hic est, quia et venti et mare obediunt ei (1)!
- S. Lucas, VIII. tempestatem aquae, et cessavit, et facta est tranquillitas.
25. Dixit autem illis: Ubi est fides vestra? Qui timentes, mirati sunt ad invicem, dicentes: Quis putas, hic est, quia et venti et mari imperat, et obediunt ei (1)?
27. Quis putas, hic est, quia et venti et mare obediunt ei (1)?

(1) El paralelo y enlace de los textos de S. Marcos y S. Lucas nos obliga á volver al texto del cap. viii. de S. Mateo, que se continuará en el capítulo siguiente: donde veremos en los tres evangelistas la expresión *regionem Gerasenorum* que los rana. Trayendo á este lugar el texto de S. Mateo, creí que debía comprender en el desde el V 18 al 22 que quita Mr. Arnoldo, para unirlos al texto de S. Lucas cap. ix. V 57 y siguientes.

CAPITULO XX.

Legion de demonis expellida, y puerco precipitado al mar.

- S. Mateo, VIII. 28. y siguientes. / S. Marcos, V. 1.-20. / S. Lucas, VIII. 26.-39.
28. Er eum venisset trans fretum in regionem Gerasenorum, occurrerunt ei duo habentes daemona, de montibus exeuntes, saevinimis, ita ut nemo posset transire per viam illam.
29. Et ecce clamaverunt dicentes: Quid nobis et tibi, Jesu Fili Dei? Venisti hic ante tempus torquere nos?
30. Erat autem non longe ab illis grex multorum porcorum paescens.
31. Daemones autem rogabant eum, dicentes:
1. Et venerunt transfretum in regionem Gerasenorum.
2. Et exeuntes ei de montibus, statim occurrunt ei, saevinimis, ita ut nemo posset transire per viam illam.
3. Qui domicilium habebat in monumentis, et neque catenis jam ligatum poterat eum ligare.
4. Quoniam saepe compedibus et catenis vincitus, dirupisset catenas, et compedes comminisset, et nemo poterat eum domare.
5. Et semper die nocte in monumentis ei
26. Er navigaverunt ad regionem Gerasenorum, quae est contra Galilaeam.
27. Et cum egressus esset ad terram, occurrit illi vir quidam, qui habet daemona jam temporibus multis, et vestimento non induebatur, neque in domo manebat, sed in monumentis.
28. Is, ut vidit Jesum, prociat illam, et exclamans voce magna, dixit: Quid mihi et tibi, Jesu Fili Dei altissimi? obsecro te, ne me torques.
29. Praecipiebat enim

LVI. Legio daemorum ejecta. Porci submersi.

S. Mateo, VIII.
 Si eijcis nos hinc, mitte nos in gregem porcorum.
 32. Et ait illis: Ite. At illi exeuntes, abierunt in montibus, et de eis qui daemonia habuerant.
 33. Pastores autem fuerunt: et venientes in civitatem, nuntiaverunt omnia, et de eis qui daemonia habuerant.
 34. Et ecce tota civitas exiit obviam Jesu: et viso eo, rogabant, ut transiret a finibus eorum (1).

Continúa en el cap. XIV. de la segunda parte.

11. Erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus pascentium.
 12. Et deprecabatur eum spiritus, dicentes: Mitte nos in porcos, ut in eos introeamus.
 13. Et concessit eis statim Jesus: et exeuntes spiritus immundi, introierunt in porcos, et magno impetu factum est, et venerunt ad Jesus: et duo milia, et suffocati sunt in mari.
 14. Qui autem pascebant eos, fuerunt et nuntiaverunt in civitatem et in agros. Et ogressi sunt videre quid esset factum.
 15. Et veniunt ad Jesus, et vident illum qui a daemonio vexabatur, sedentem, vestitum, et sanamentis, et timuerunt.
 16. Et narraverunt illis, qui viderant, qualiter factum esset et qui daemonia habuerant, et de porcis.
 17. Et rogare coeperunt eum, ut discederet de finibus eorum.
 18. Cumque ascenderet navim, coepit illum deprecari, qui a daemonio vexatus fuerat, ut esset cum illo.

in montibus erat, clamans, et concidens se lapidibus.
 6. Videns autem Jesus eum, et ait illi: Quae te turbant? Et respondit ei: Domine, miserere mei.
 7. Et clamans voce magna, dixit: Quid mihi et tibi, Jesu Fili Dei altissimi? Quae te turbant? Et ait illi: Domine, miserere mei.
 8. Dicebat enim illi: Ego sum imundus, et abominosus.
 9. Et interrogabat eum: Quod tibi nomen est? Et respondit ei: Legio mihi nominis est, quia multi sumus.
 10. Et deprecabatur eum multum, ne se exiret de finibus illius.
 11. Exierunt ergo daemonia ab homine, et intraverunt in porcos, et impetu abiit grex per praecipitium, et suffocatus est.
 12. Quod ut viderunt factum, qui pascebant, fugerunt, et nuntiaverunt in civitatem, et in villas.
 13. Exierunt autem videre quod factum est, et venerunt ad Jesus: et viderunt hominem sedentem a quo daemonia exierant, et comprimebant eum, et timebant.
 14. Nuntiaverunt autem illis et qui viderant, quomodo sanus factus esset a legione.
 15. Et rogaverunt illum omnis multitudo regionis Gerasenorum, ut discederet ab ipsis: quia magno timore tenebantur: ipse autem ascendens navim, reversus est.
 16. Et rogabat illum vir a quo daemonia exierant, ut eum eo esset: et dimisit autem eum Jesus, dicens:
 17. Redi in domum tuam, et narra quanta tibi fecit Deus: et abiit per universam civitatem, praedicans.

spiritum immundo, ut exiret ab homine. Multis enim temporibus accubabat illum, et vinciebatur catenis, et compedibus custoditus, et ruptis vinculis agebatur a daemonio in deserto.
 30. Interrogavit autem illum Jesus, dicens: Quod tibi nomen est? At ille dixit: Legio: quia intraverant daemonia multa in eum.
 31. Et rogabant illum, ne imperaret illis ut in abyssum irent.
 32. Erat autem ibi grex porcorum multorum pascentium in monte, et rogabat eum, ut permitteret eis in illos ingredi. Et permisit illis.
 33. Exierunt ergo daemonia ab homine, et intraverunt in porcos, et impetu abiit grex per praecipitium, et suffocatus est.
 34. Quod ut viderunt factum, qui pascebant, fugerunt, et nuntiaverunt in civitatem, et in villas.
 35. Exierunt autem videre quod factum est, et venerunt ad Jesus: et viderunt hominem sedentem a quo daemonia exierant, et comprimebant eum, et timebant.
 36. Nuntiaverunt autem illis et qui viderant, quomodo sanus factus esset a legione.
 37. Et rogaverunt illum omnis multitudo regionis Gerasenorum, ut discederet ab ipsis: quia magno timore tenebantur: ipse autem ascendens navim, reversus est.
 38. Et rogabat illum vir a quo daemonia exierant, ut eum eo esset: et dimisit autem eum Jesus, dicens:
 39. Redi in domum tuam, et narra quanta tibi fecit Deus: et abiit per universam civitatem, praedicans.

(1) El paralelo de los tres textos prueba que el hecho que refieren es el mismo, aunque S. Mateo habla de dos endemoniados, y S. Marcos y S. Lucas de uno solo, tal vez porque era mas furioso, mas antiguo y mas conocido.

S. Marcos, V.
 19. Et non admisit eum sed ait illi: Vade in domum tuam ad tuos, et annuntia illis quanta tibi Dominus fecerit, et misortus sit tui.
 20. Et abiit, et coepit praedicare in Decapoli, quanta sibi fecisset Jesus, et omnes mirabantur (1).

(2) Véase la nota de la pág. 60.

CAPITULO XXI.

Hemorroisa curada, y resurreccion de la hija de Jairo.

S. Mateo IX. 18.-26.
 20. Et ecce mulier quae sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retro, et tetigit fimbriam vestimenti ejus.
 21. Et cum transisset Jesus in navi, venit trans fretum, et contigit, dum eum, et erat circa mentem ejus.
 22. Et venit quidam archisynagogus nomine Jairus, et videns eum, et cecidit ad pedes ejus, rogans eum ut intraret in domum ejus.
 23. Et deprecabatur eum multum, dicens: Quoniam filia mea extrema est, veni, impone manum super eam, et vivat.
 24. Et abiit cum illo, et sequebatur eum turba multa, et comprimebant eum.
 25. Et mulier quae in medicos erogaverat omnem substantiam suam, nec ab ullo potuit curari.
 26. Et fuerat compressa a compluribus medicis: et erogaverat omnem substantiam suam, nec ab ullo potuit curari.
 27. Cum audisset de

LVII. Haemorrhoea sanata. Filia Jairo sanctata.

(1) El paralelo y enlace de los textos de S. Marcos y S. Lucas nos ha precisado a volver otra vez al cap. ix. de S. Mateo, y a colocar los versos 20, 21 y 22, antes del 18 y 19. Porque el de los versos 33 de S. Marcos, *Adhuc eo loquente*, y 49 de S. Lucas, *Adhuc illo loquente*, manifiesta que el 18 de S. Mateo *Haec illo loquente*, se refiere a lo que dijo Jesus con motivo de la curacion de la hemorroisa: y por eso es muy probable que los copistas traspusiesen los dos versos, como tambien que introdujesen la expresion *ad eos*, que parece poco exacta en el texto de S. Mateo. Se advierte tambien la razon porque Jairo dice en S. Mateo que su hija está muerta: pues no lo afirma sino despues de la curacion de la muger, quando le llegó la noticia de que a su hija habia sucedido aquella desgracia.

pis, et vidisset thibice-
et turbam tumultuantem,
dicebat:

24. Recedite: non est
enim mortua puella, sed
dormit. Et deridebant
eum.

25. Et cum ejecta es-
catus est fons sanguinis
quia sanata esset a pla-
surroxit puella.

26. Et exiit fama haec in
universam terram illam.
Continúa en el cap. sig.

31. Et dicebant ei discipuli sui:
Vides turbam comprimentem te,
et festum sanata sit.

32. Et circumspiciebat videre
eam quae hoc fecerat.

33. Muller viro tímens et tremens,
sciens quod factum esset in se,
nit et proci-dit ante eum, et dixit ei
omnem veritatem.

34. Ille autem dixit ei: Filia, fi-
des tua te salvam fecit: vade in pa-
ce, et esto sana a plaga tua.

35. Adhuc eo loquente (1), ve-
niunt ab archisynagogo, dicente:
Quia filia tua mortua est, quid ultra
vexas magistrum?

36. Jesus autem, audito verbo
quod dicebatur, ait archisynagogo:
Noli timere, tantummodo crede.

37. Et non admisit quemquam se-
sequi, nisi Petrum, et Jacobum, et
Joannem fratrem Jacobi.

38. Et veniunt in domum archi-
synagoga, et videt tumultum, et flen-
tes, et eulantes multum.

39. Et ingressus, ait illis: Quid
turbamini, et ploratis? puella non est
mortua, sed dormit.

40. Et irridebant eum: ipse vero,
ejectis omnibus, assumit patrem et
matrem puellae, et qui secum erant,
et ingreditur ubi puella erat jacens.

41. Et tenens manum puellae, ait illi: Talitha, cumi, quod est inter-
pretatum, Puella, (tibi dico) surge.

Jesu, venit in turba re-
tro, et tetigit vestimen-
tum ejus.

28. Dicebat enim: Quia
si vel vestimentum ejus
tetigero, salva ero.

29. Et confestim sic-
catus est fons sanguinis
ejus; et sensit corpore
quia sanata esset a pla-
ga.

30. Et statim Jesus in-
semetipso cognoscens
virtutem quae exierat de
ante pedes ejus: et ob quam cau-
sam tetigerit eum, indicavit coram
omni populo, et quemadmodum con-
dicens: Quis me tetigit?

32. Et circumspiciebat videre
eam quae hoc fecerat.

33. Muller viro tímens et tremens,
nit quidam ad principem synagogae,
dicens ei: Quia mortua est filia tua,
nit et proci-dit ante eum, et dixit ei
omnem veritatem.

34. Ille autem dixit ei: Filia, fi-
des tua te salvam fecit: vade in pace.
Et cum venisset domum, non
permissit intrare secum quemquam
nisi Petrum, et Jacobum, et Joan-
nem, et patrem et matrem puellae.

35. Flebant autem omnes, et
plangebant illam. At ille dixit: No-
lite flere: non est mortua puella, sed
dormit.

37. Et deridebant eum: scientes
quod mortua esset.

38. Ipse autem tenens manum e-
jus, clamavit, dicens: Puella, surge.

39. Et reversus est spiritus ejus,
et surrexit continuo: et jussit illi da-
re manducare.

40. Et stupuerunt parentes ejus,
quibus praecipit ne alicui dicerent
quod factum erat.

Continúa en el capítulo XXIV.

(1) Véase la nota de la pág. 61.

42. Et confestim surrexit puella, et ambulabat: erat autem annorum
duodecim, et obstupuerunt stupore magno.

43. Et praecipit illis vehementer, ut nemo id sciret: et dixit dari il-
li manducare.

Continúa en el capítulo XXIII.

CAPITULO XXII.

Curacion de dos ciegos, y de un endemoniado mudo.

S. Mateo, IX. 27.-34.

27. Et transeunte inde Jesu, secuti sunt eum duo caeci, clamantes et
dicentes: Miserere nostri, fili David.

28. Cum autem venisset domum, accesserunt ad eum caeci. Et dicit
eis Jesus: Creditis quia hoc possum facere vobis? Dicunt ei: Utique, Domine.

29. Tunc tetigit oculos eorum, dicens: Secundum fidem vestram
fiat vobis.

30. Et aperti sunt oculi eorum, et comminatus est illis Jesus, dicens:
Videte ne quis sciat.

31. Illi autem exeuntes, diffamaverunt eum in tota terra illa.

32. Egressis autem illis, ecce obtulerunt ei hominem mutum, daemo-
nium habentem.

33. Et ejecto daemonio, locutus est mutus, et miratae sunt turbae,
dicentes: Nunquam apparuit sic in Israel.

34. Pharisei autem dicebant: In principe daemoniorum eiecit
daemones.

Continúa en el capítulo siguiente.

CAPITULO XXIII.

Jesus despreciado en su patria, recorre la Galilea.

S. Mateo, XIII. 54. y siguientes.

S. Marcos, VI. 1.-6.

LX. et LXI.

54. Er veniens in patriam suam, dicebat eos in synagogis eorum, ita
mirarentur, et dicerent: Unde huic
sapientia haec, et virtutes?

55. Nonne hic est fabri filius? magoga docere: et multi audientes,
nonne mater ejus dicitur Maria, et admirabantur in doctrina ejus, dicen-
tes: Unde huic haec omnia? et quae
est sapientia, quae data est illi, et
virtutes tales, quae per manus ejus
omnia ista?

56. Et sorores ejus, nonne o-
mnes apud nos sunt? unde ergo huic
omnia ista?

57. Et scandalizabantur in eo: Mariae, frater Jacobi, et Joseph, et
Jesus autem dixit eis: Non est pro-
pheta sine honore, nisi in patria sua
ejus hic nobiscum sunt? et scandali-
zabantur in illo.

Jesus con-
temptus in
patria sua,
per Gal-
ileam circum

58. Et non fecit ibi virtutes multas, propter incredulitatem eorum (1).
Continúa en el capítulo XXV.

S. Mateo, IX. 35. y siguientes.
35. Et circuibat Jesus omnes civitates et castella, docens in synagogis eorum, et praedicans Evangelium regni, et curans omnem languorem, et omnem infirmitatem.
36. Videns autem turbas, misertus est eis: quia erant vexati, et jacentes sicut oves non habentes pastorem.
37. Tunc dicit discipulis suis: Messis quidem multa, operarii autem pauci.
38. Rogate ergo dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.

(1) El enlace del texto de S. Marcos nos obliga á traer á este lugar el fin del cap. xiii. de S. Mateo, y volver despues al del cap. ix. el cual nos conduciré al paralelo con la continuación del cap. vi. de S. Marcos, de modo que el fin del V 6 de este evangelista es paralelo con el 33 del cap. ix. de S. Mateo, y el V 7 con el 1 del cap. x. Mr. Arnoldo coloca en este lugar el texto del cap. iv. de S. Lucas, desde el V 16 hasta el 30, es decir, que confunde esta segunda predicacion de Jesus en Nazaret con la primera, de que hablamos en el cap. v. de la segunda parte. Yo sigo el orden de los textos paralelos de S. Marcos y S. Lucas.

CAPITULO XXIV.

Mision de los doce apóstoles, é instruccion que les da Jesus.

S. Mateo, X. 1. y si. S. Marcos, VI. 7. 13. San Lucas, IX. 1. 5.

LXII.
Duodecim
apostolorum
missio: me-
rita illis data

1. Et convocatis duodecim discipulis suis, dedit illis potestatem super omnia aegrotantium, et curarent omnem infirmitatem.
2. Duodecim autem nominata sunt: Petrus, et Andreas frater ejus, et Jacobus Zebedaei, et Joannes frater ejus, et Philippus, et Bartholomaeus: Thomas et Matthaeus publicanus: Jacobus Alphaei, et Thadaeus:
4. Simon Cananaeus, et

7. Et vocavit duodecim binos, et dabat illis potestatem super omnia aegrotantium, et curarent omnem infirmitatem, neque panem, neque calceos induerentur.
8. Et praecipit eis neque ducere virgam, neque panem, neque calceos.
9. Sed calceatos sandaleos induerentur.
10. Et dicebat eis: Quicumque introieritis in domum, illic manete, donec exeatis inde.
11. Et quicumque non dixerint vos: exentes in-

4. Et dicebat illis Jesus: Quia non est profeta sine honore nisi in patria sua, et in domo sua, et in cognitione sua.
5. Et non poterat ibi virtutem ullam facere, nisi paucos infirmos, impositis manibus curavit.
6. Et mirabatur propter incredulitatem eorum: et circuibat castella in circuitu docens (1).
Continúa en el capítulo siguiente.

Judas Iscariotes, qui et tradidit eum.
8. Hos duodecim misit Jesus, praecipiens eis, dicens: In viam gentium ne abieritis, et in civitates Samaritanorum ne intraveritis.
6. Sed potius ite ad oves quae perierunt, domus Israel.
7. Euntes autem praedicate, dicentes: Quia appropinquavit regnum caelorum.
8. Infirmos curate, mortuos suscite, leprosos mundate, daemones ejectione: gratis accepistis, gratis date.
9. Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam, in zonis vestris:
10. Non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam: dignus enim est operarius cibo suo.
11. In quaecumque autem civitatem aut castellum intraveritis, interrogate quis in ea dignus sit, et ibi manete, donec exeatis.
12. Intrantes autem in domum, salutate eam dicentes: Pax huic domui.
13. Et si quidem fuerit domus illa digna, veniet pax vestra super eam: si autem non fuerit digna, pax vestra revertetur ad vos.
14. Et quicumque non receperit vos, neque audierit sermones vestros: exentes foras de domo vel civitate, excutite pulverem de pedibus vestris.
15. Amen dico vobis: Tolerabilius erit terrae Sodomorum et Gomoreorum in die judicii quam illi civitati.
16. Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum: estote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbae.
17. Cavete autem ab hominibus: tradent enim vos in conciliis, et in synagogis suis flagellabunt vos:
18. Et ad praesides et ad reges ducemini propter me, in testimonium illis et gentibus.
19. Cum autem tradent vos, nolite cogitare quomodo aut quid loquimini: dabitur enim vobis in illa hora, quid loquimini.
20. Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.
21. Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater filium: et insurgent filii in parentes, et morte eos afficient.
22. Et eritis odio omnibus propter nomen meum: qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.
23. Cum autem persequerentur vos in civitate ista, fugite in aliam. Amen dico vobis, non consummabitis civitates Israel donec veniat Filius hominis.
24. Non est discipulus super magistrum, nec servus super dominum suum.
25. Sufficit discipulo ut sit sicut magister ejus, et servo, sicut dominus ejus. Si patrem familias Beelzebub vocaverunt, quanto magis domesticos ejus?
26. Ne ergo timeveritis: nihil enim est opertum, quod non revelabitur, et occultum, quod non sciatur.
27. Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine, et quod in aure auditis, praedicate super tecta.

de, excutite pulverem de pedibus vestris, in testimonium illis.
Continúa al fin de este capítulo.

receptis vos: excutes de civitate illa, etiam pulverem pedum vestrorum excutite in testimonium supra illos.
Continúa al fin de este capítulo.

28. Et nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed potius timeate eum qui potest et animam et corpus perdere in gehennam.

29. Nonne duo passeress asse veniunt? et unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro.

30. Vestri autem capilli capitis omnes numerati sunt.

31. Nolite ergo timere: multis passeribus meliores estis vos.

32. Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo qui in caelis est.

33. Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo et eum coram Patre meo qui in caelis est.

34. Nolite arbitrari quia pacem venerim mittere in terram: non veni pacem mittere, sed gladium.

35. Veni enim separare hominem adversus patrem suum, et filiam adversus matrem suam, et nurum adversus socrum suam.

36. Et inimici hominis domestici ejus.

37. Qui amat patrem aut matrem plus quam me, non est me dignus: et qui amat filium aut filiam super me, non est me dignus.

38. Et qui non accipit crucem suam, et sequitur me, non est me dignus.

39. Qui invenit animam suam, perdet illam, et qui perdidit animam suam propter me, inveniet eam.

40. Qui recipit vos, me recipit, et qui me recipit, recipit eum qui me misit.

41. Qui recipit prophetam in nomine prophetae, mercedem prophetae accipiet: et qui recipit justum in nomine justii, mercedem justii accipiet.

42. Et quicumque potum dederit uni ex minimis istis calicem aquae frigidae: tantum in nomine discipuli: amen dico vobis, non perdet mercedem suam.

<p>S. Mateo, XI. 1.</p> <p>1. Et factum est cum consummasset Jesus praecipiens duodecim discipulis suis, transiit inde ut doceret et praedicaret in civitatibus eorum (1).</p> <p><i>Continúa en el capítulo XI.</i></p>	<p>S. Marcos, VI.</p> <p>12. Et exeuntes praedicabant, et curabant ubique (1).</p> <p>13. Et daemonia multabant oleo multos aegros, et sanabant (1).</p> <p><i>Continúa en el capítulo XI.</i></p>	<p>S. Lucas, IX.</p> <p>6. Egressi autem, evangelizantes et curantes ubique (1).</p> <p><i>Continúa en el capítulo siguiente.</i></p>
--	--	---

(1) El paralelo de los tres textos nos ha hecho colocarlos en este lugar, en que comienza la narración de los tres evangelistas sobre la misión de los apóstoles, y termina la mutación atribuida á los copistas en el evangelio de S. Mateo: pues el hecho que sigue nos llevara á su cap. xiv. desde el cual está perfectamente acorde con los otros tres.

CAPITULO XXV.

Degollacion de S. Juan Bautista, e inquietud de Heródes.

S. Mateo, XIV. 1.-13. S. Marcos, VI. 14.-29. S. Lucas, IX. 7.-9.

1. In illo tempore, audivit Herodes tetrarcha famam Jesu.

2. Et ait pueris suis: Joannes Baptista resurrexit a mortuis, et ideo virtutes operantur in eo (1).

3. He ódes enim tenuit Joannem, et posuit eum in carcere propter uxorem fratris sui.

4. Dicebat enim illi Joannes: Non licet tibi habere eam.

5. Et volens illum occidere, timuit populum, quia sicut propheta eum habebant.

6. Die autem natalis filii Herodias in medio, et placavit Herodi.

8. Unde cum juramento pollicis: est ei dare quodcumque postulat ab eo.

9. Et ait illi: Da mihi, inquit, hanc Joannis Baptistae.

10. Misitque eum in carcere.

11. Et allatum est caput ejus in disco, et datum est puellae, et accedentes discipuli ejus trulerunt corpus ejus, et sepelierunt illud, et venientes nuntiaverunt Jesu.

12. Et accedentes discipuli ejus trulerunt corpus ejus, et sepelierunt illud, et venientes nuntiaverunt Jesu.

13. Quod cum audisset Jesus, se ait puellae: Pete a me quod vis, et

LXIII LXV.
Joannis de
collatio. He-
rodus meus.

(1) El paralelo de los tres textos prueba la necesidad de volver al del cap. xiv. de S. Mateo. En el V 14 del cap. vi. de S. Marcos se leia antiguamente, dicebant, en vez de dicebat, leccion que conviene mejor con la expresion de S. Lucas, eo quod diceretur a quibusdam; y aun con la del V 16 del mismo S. Marcos: Quo audito, Herodes ait.

cessit inde in navicula, in locum deserto-
sertum seorsum: et cum audissent turbae,
secutae sunt eum pedestres de civitatibus (1).

Continúa en el capítulo siguiente.

25. Cumque introisset statim cum festinatione ad regem, petivit dicens: Volo ut protinus des mihi in disco caput Joannis Baptistae.

26. Et contristatus est rex: propter jusjurandum, et propter simul dis-cumbentes, noluit eum contristare:

27. Sed misso spiculatore, praecepit afferri caput ejus in disco. Et decollavit eum in carcere.

28. Et attulit caput ejus in disco, et dedit illud puellae, et puella de-dit matri suae.

29. Quo auditio, discipuli ejus venerunt, et tulerunt corpus ejus, et posuerunt illud in monumento.

(1) Aquí pone M. Toynard los vv 20 al 24 del cap. xi. de S. Mateo, que tie-nen por objeto las representaciones de Jesús á las ciudades de Betsaida, Corozain y Ca-farnaum, y que forman el v 64 de la Armonía. Se suprime este párrafo, porque no siendo paralelo con ninguno de los textos que están en este lugar, he prefe-rido dejarle unido al del cap. xi. del mismo evangelista.

CAPITULO XXVI.

Vuelven los apóstoles, Jesús se retira y multiplica los cinco panes.

LXVII. LXVIII.
Apostolo-
rum reditu-
Christi reco-
eas: Quinque
panum mul-
tiplicatio.

S. Mateo, XIV.
14.-21.

S. Marcos, VI.
30.-44.

S. Lucas, IX.
10.-17.

S. Juan, VI.
1.-14.

14. Er exiens vi-
dit turbam mul-
tam, et miseratus
est eis, et curavit
languidos eorum.
15. Vespere au-
tem facto, acces-
serunt ad eum di-
scipuli ejus, dicen-
tes: Desertus est
locus, et hora jam
sillium. Erant e-
nim qui veniebant
turbas, ut euntes
et redibant multi-
sibi escas.
16. Jesús autem
dixit eis: Non ha-

30. Er convoc-
antes apostoli
Jesum, renun-
ciaverunt ei omnia
quae egerant et
locuerant.
31. Et ait illis:
Venite seorsum in
desertum locum,
ut requiescite pu-
bac, secutae sunt
qui infirmabantur
illum, et excepit
eos, et loqueba-
tur illis de regno
Dei, et eos qui cu-
nabat (1).

10. Er reversus
narravit Jesús
trans mare
Gallaeae,
et quod est Tiberia-
dis.
11. Quod cum
signa quae
tur-
faciebat super his
qui infirmabantur
montem Jesús, et
ibi sedebat cum
discipulis suis.
12. Erat autem
proximum Pascha,

14. Er exiens vi-
dit turbam mul-
tam, et miseratus
est eis, et curavit
languidos eorum.
15. Vespere au-
tem facto, acces-
serunt ad eum di-
scipuli ejus, dicen-
tes: Desertus est
locus, et hora jam
sillium. Erant e-
nim qui veniebant
turbas, ut euntes
et redibant multi-
sibi escas.
16. Jesús autem
dixit eis: Non ha-

30. Er convoc-
antes apostoli
Jesum, renun-
ciaverunt ei omnia
quae egerant et
locuerant.
31. Et ait illis:
Venite seorsum in
desertum locum,
ut requiescite pu-
bac, secutae sunt
qui infirmabantur
illum, et excepit
eos, et loqueba-
tur illis de regno
Dei, et eos qui cu-
nabat (1).

(1) Solo S. Lucas y S. Marcos hablan de la vuelta de los apóstoles: lo que dice de la partida de Jesús, recuerda lo que S. Mateo refiere de ella en el v 13 que está unido á la narracion del capítulo precedente. Mr. Toynard pone despues de la vuelta de los apóstoles el v 25 y siguientes del cap. xi. de S. Mateo. Mas como ningun texto trae á este lugar dicho fragmento, he preferido dejarle á continuation de los versos que le preceden en el cap. xi. de aquel evangelista.

bent necesse ire,
date illis vos man-
ducare.

17. Responde-
runt ei: Non ha-
bemus hic, nisi
quinque panes et
duos pisces.

18. Qui ait eis:
Afferte mihi illos
huc.

19. Et cum jus-
sisset turbam di-
scumbere super
fenem, accepit
quinque panibus et
duobus piscibus,
non habentes pa-
stem, et coepit
illos docere multa
fregit, et dedit di-
scipulis panes: di-
scipuli autem tur-
puli ejus, dicentes:
Desertus est locus
hic, et jam hora
saturati sumus, et
praeceperunt reli-
quias, ut emites in
prope-
ximas villas et vi-
cos, emant sibi ci-
bos, quos manduca-
cent.

20. Et manduca-
verunt omnes, et
saturati sumus, et
praeceperunt reli-
quias, ut emites in
prope-
ximas villas et vi-
cos, emant sibi ci-
bos, quos manduca-
cent.

21. Manduca-
verunt omnes, et
saturati sumus, et
praeceperunt reli-
quias, ut emites in
prope-
ximas villas et vi-
cos, emant sibi ci-
bos, quos manduca-
cent.

21. Manduca-
verunt omnes, et
saturati sumus, et
praeceperunt reli-
quias, ut emites in
prope-
ximas villas et vi-
cos, emant sibi ci-
bos, quos manduca-
cent.

21. Manduca-
verunt omnes, et
saturati sumus, et
praeceperunt reli-
quias, ut emites in
prope-
ximas villas et vi-
cos, emant sibi ci-
bos, quos manduca-
cent.

21. Manduca-
verunt omnes, et
saturati sumus, et
praeceperunt reli-
quias, ut emites in
prope-
ximas villas et vi-
cos, emant sibi ci-
bos, quos manduca-
cent.

12. Dies autem
coeperat declina-
re: et accedentes
duodecim, dix-
erunt illi: Dimitte
turbas, ut euntes
in castella villas,
dixit ad Philip-
pum: Unde emen-
tus panes, ut
manducant hii?

13. Ait autem ad
illos: Vos date il-
lis manducare, quia
hic in loco deserto
sumus.

13. Ait autem ad
illos: Vos date il-
lis manducare, quia
hic in loco deserto
sumus.

13. Ait autem ad
illos: Vos date il-
lis manducare, quia
hic in loco deserto
sumus.

13. Ait autem ad
illos: Vos date il-
lis manducare, quia
hic in loco deserto
sumus.

13. Ait autem ad
illos: Vos date il-
lis manducare, quia
hic in loco deserto
sumus.

13. Ait autem ad
illos: Vos date il-
lis manducare, quia
hic in loco deserto
sumus.

13. Ait autem ad
illos: Vos date il-
lis manducare, quia
hic in loco deserto
sumus.

(1) Véase la nota anterior.
(2) En el griego el sentido es *ememus* con un punto interrogante al fin de la frase, y se presume que esta fue la leccion primitiva del texto.

40. Et discubuerunt in partes, per centenos et quinquagenos.
41. Et accepit quinque panibus et duobus piscibus, intrens in caelum, benedixit, et fregit panes, et dedit discipulis suis, ut ponerent ante eos, et duos pisces divisit omnibus.
42. Et manducaverunt omnes, et saturati sunt.
43. Et sustulerunt reliquias, fragmentorum duodecim coplinos plenos, et de piscibus.
44. Erant autem qui manducaverunt quinque millia virorum.

CAPITULO XXVII.

Jesús y S. Pedro caminan sobre las aguas.

S. Mateo, XIV. 22. y S. Marcos, VI. 45. y S. Juan, VI. 15.-24. siguientes.

22. Et statim compulsi Jesus discipulos ascendere in naviculam, et praecedere eum trans fretum, donec dimitteret turbas.
23. Et dimissa turba, ascendit in montem solo orare: vespere autem facto, solus erat ibi.
24. Navicula autem in medio mari jactabatur fluctibus: erat enim contrarius ventus.
25. Quarta autem vigilia noctis, venit ad eos ambulans super mare.
26. Et videntes eum super mare ambulantes turbati sunt, dicentes: Quia phantasma est. Et prae timore clamaverunt.
27. Statimque Jesus locutus est eis, dicens: Habete fiduciam: ego sum, nolite timere.
28. Respondens autem Petrus, dixit: Domine, si tu es, jube me ad te venire super aquas.
29. At ipse ait: Veni. Et descendens Petrus de

LXIX.
Jesus et Petrus super mare ambulant.

45. Jesus ergo cum cognovisset, quia venturi erant ut raperent eum, et accerent eum regem, fugit iterum in montem ille solus.
16. Ut autem sero factum est, descenderunt discipuli ejus ad mare.
17. Et cum ascendissent navim, venerunt trans mare in Capharnaum, et tenebrae jam factae erant: et non venerat ad eos Jesus.
18. Mare autem, vento magno flante, exurgebat.
19. Cum remigassent ergo quasi stadia viginti quinque aut triginta, viderunt Jesum ambulantes supra mare, et proximum navi fieri, et timebant.
20. Ille autem dicit eis: Ego sum: nolite timere.
21. Voluerunt ergo accipere eum in navim: et statim navis fuit ad terram, in quam ibant.
22. Altera die, turba magna erat congregata: et ait illis: Veni. Et descendens Petrus de

navicula, ambulabat super mare, et plus magis intrens se stupebant.
30. Videns vero ventum validum, timuit: et cum coepisset mergi clamavit, dicens: Domine, salvum me fac.
31. Et continuo Jesus extendens manum, apprehendit eum, et ait illi: Modice fidei, quare cognoverunt eum.
32. Et cum ascendissent in naviculam, cessaverunt in grabatis eos qui se male habebant circumferre, ubi adoraverunt eum dicentes: Vere Filius Dei es.
34. Et cum transfretassent, venerunt in terram Genesareth.
35. Et cum cognovissent eum loci illius, miserunt in universam regionem vestimenta ejus tangerent, et gionem illam, et obtulerunt ei omnes male habentes.
36. Et rogabant eum, ut vel fibriam vestimenti ejus tangerent: et quicumque tetigerunt salvi facti sunt.

CAPITULO XXVIII.

Discurso de Jesucristo sobre el pan del cielo.

S. Juan, VI. 25. y siguientes.

25. Er cum invenissent eum trans mare, dixerunt ei: Rabbi, quando huc venisti?
26. Respondit eis Jesus, et dixit: Amen, amen dico vobis, quæritis me, non quia vidistis signa, sed quia manducastis ex panibus, et saturati estis.
27. Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam aeternam, quem Filius hominis dabit vobis: hunc enim Pater signavit Deus.
28. Dixerunt ergo ad eum: Quid faciemus ut operemur opera Dei?
29. Respondit Jesus, et dixit eis: Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem misit ille.
30. Dixerunt ergo ei: Quod ergo tu facis signum, ut videamus, et credamus tibi? quid operaris?
31. Patres nostri manducaverunt manna in deserto, sicut scriptum est: Panem de caelo dedit eis manducare.

LXX.
Sermo Christi de pane caelesti.

32. Dixit ergo eis Jesus: Amen, amen dico vobis: Non Moyses dedit vobis panem de caelo, sed Pater meus dat vobis panem de caelo verum.
33. Panis enim Dei est, qui de caelo descendit, et dat vitam mundo.
34. Dixerunt ergo ad eum: Domine, semper da nobis panem hunc.
35. Dixit autem eis Jesus: Ego sum panis vitae: qui venit ad me, non esuriet, et qui credit in me, non sitiet unquam.
36. Sed dixi vobis, quia et vidistis me, et non creditis.
37. Omne quod dat mihi Pater, ad me veniet: et eum qui venit ad me, non ejiciam foras:
38. Quia descendi de caelo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me.
39. Haec est autem voluntas ejus, qui misit me, Patris, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud in novissimo die.
40. Haec est autem voluntas Patris mei, qui misit me, ut omnis qui videt Filium, et credit in eum, habeat vitam aeternam, et ego resuscitabo eum in novissimo die.
41. Murmurabant ergo Judaei de illo, quia dixisset: Ego sum panis vivus qui de caelo descendi.
42. Et dicebant: Nomen hic est Jesus filius Joseph, cujus nos novimus patrem et matrem? Quomodo ergo dicit hic: Quia de caelo descendit?
43. Respondit ergo Jesus, et dixit eis: Nolite murmurare in invicem.
44. Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum, et ego resuscitabo eum in novissimo die.
45. Est scriptum in prophetis: Et erunt omnes docibiles Dei. Omnis qui audivit a Patre, et didicit, venit ad me.
46. Non quia patrem vidit quisquam, nisi is qui est a Deo: hic vidit Patrem.
47. Amen, amen dico vobis: Qui credit in me, habet vitam aeternam.
48. Ego sum panis vitae.
49. Patres vestri manducaverunt manna in deserto, et mortui sunt.
50. Hic est panis de caelo descendens: ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur.
51. Ego sum panis vivus, qui de caelo descendi.
52. Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in aeternum: et panis quem ego dabo, caro mea est, pro mundi vita.
53. Litigabant ergo Judaei ad invicem dicentes: Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum?
54. Dixit ergo eis Jesus: Amen, amen dico vobis: Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.
55. Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam: et ego resuscitabo eum in novissimo die.
56. Caro enim mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus.
57. Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo.
58. Sicut misit me vivens Pater, et ego vivo propter Patrem, et qui manducat me, et ipse vivet propter me.
59. Hic est panis qui de caelo descendit: non sicut manducaverunt patres vestri manna, et mortui sunt: qui manducat hunc panem, vivet in aeternum.
60. Haec dixit in synagoga docens in Capharnaum.

61. Multi ergo audientes ex discipulis ejus, dixerunt: Durus est hic sermo, et quis potest eum audire?
 62. Sciens autem Jesus apud semetipsum, quia murmurarent de hoc discipuli ejus, dixit eis: Hoc vos scandalizat?
 63. Si ergo videritis Filium hominis ascendentem ubi erat prius?
 64. Spiritus est, qui vivificat: caro non prodest quidquam: verba quae ego locutus sum vobis, spiritus et vita sunt.
 65. Sed sunt quidam ex vobis, qui non credunt. Sciebat enim ab initio Jesus qui essent non credentes, et quis traditurus esset eum.
 66. Et dicebat: Propterea dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum a Patre meo.
 67. Ex hoc multi discipulorum ejus abierunt retro, et jam non cum illo ambulabant.
 68. Dixit ergo Jesus ad duodecim: Numquid et vos vultis abire?
 69. Respondit ergo ei Simon Petrus: Domine, ad quem ibimus? verba vitae aeternae habes:
 70. Et nos credidimus et cognovimus quia tu es Christus Filius Dei.
 71. Respondit eis Jesus: Nomen ego vos duodecim elegi et ex vobis unus diabolus est.
 72. Dicebat autem Judam Simonis Iscariotem: hic enim erat traditurus eum, cum esset unus ex duodecim.
- San Juan, VII.*
1. Post haec autem ambulabat Jesus in Galilaeam: non enim volebat in Judaeam ambulare, quia quaerebant eum Judaei interficere.
- Continúa en el capítulo I. de la V. parte.*

CUARTA PARTE,

QUE COMPRENDE LO QUE PASÓ DESDE LA TERCERA PASCUA CELEBRADA POR JESUS DESPUES DE SU BAPTISMO, HASTA LA FIESTA DE LOS TABERNACULOS DEL MISMO AÑO.

CAPITULO PRIMERO.

Los fariseos se escandalizan porque los discipulos no se lavan las manos. Discurso de Jesus sobre la pureza de corazon.

S. Mateo, XV. 1.-20.

S. Marcos VII, 1.-23.

1. Tunc accesserunt ad eum ab Jerosolymis scribae et pharisei, dicentes: 2. Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum? non enim lavant manus suas cum panem manducant. 3. Ipse autem respondens, ait illis: Quare et vos transgredimini	1. Et conveniunt ad eum pharisei, et quidam de scribis venientes ab Jerosolymis. 2. Et eum vidissent quosdam ex discipulis ejus, communibus manibus, id est, non lotis, manducare panes, vituperaverunt. 3. Pharisei enim, et omnes Judaei, nisi crebro laverint manus, non

LXXI.
Scandalum de manibus non lotis. Sermo Christi de cordis puritate.